

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11083/2022
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Привредно друштво за трговину и услуге „BIN Commerce“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Јелена Живковић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, Привредни суд у Краљеву, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 54/22 од 13.04.2022. године, у седници већа одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 54/22 од 13.04.2022. године и пресуда Вишег суда у Београду Прр1 5/21 од 17.01.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету стечаја Ст 17/15 који се водио пред Привредним судом у Краљеву исплати 4.759.250,01 динар, са законском затезном каматом од 13.04.2021. године до исплате и **одбија** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 112.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду Прр1 55/21 од 17.01.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у предмету стечаја Ст 17/15 који се водио пред Привредним судом у Краљеву исплати 4.759.250,01 динар, са законском затезном каматом од 13.04.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 70.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 54/22 од 13.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена

првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23-други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Краљеву П4 Ст 1596/20 од 30.10.2020. године, утврђено је да је тужиоцу у предмету Привредног суда у Краљеву Ст 17/2015 повређено право на суђење у разумном року, уз налог стечајном судији да у року од четири месеца предузме све мере и радње како би се стечајни поступак окончао у најкраћем року. Тужилац је привредно друштво које је било у пословном односу са стечајним дужником „Фабрика уља“ АД Крушевац – у стечају. Стечај над овим привредним субјектом отворен је решењем Привредног суда у Краљеву Ст 17/15 од 16.07.2015. године и још увек није окончан. За стечајног управника именована је Агенција за лиценцирање стечајних управника. Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Краљеву Ст 17/15 од 29.03.2016. године, тужиоцу је признато потраживање у трећем исплатном реду, пријављено на основу пресуде Привредног суда у Краљеву П 1056/13 од 21.01.2014. године и обрачуна камате у укупном износу од 4.759.250,01 динар (главни дуг 3.134.695,20 динара, камата на главни дуг 1.383.662,81 динар и трошкови поступка 240.892,00 динара). Није било намирања стечајних поверилаца у стечајном поступку. Према извештају Министарства привреде РС 7-00-00185/21-05-49/07-2017 од 21.07.2021. године у складу са Законом о приватизацији („Службени гласник РС“, бр. 38/01 и 18/03) и Уредбом о продаји капитала и имовине путем јавног тендера Владе РС („Службени гласник РС“, бр. 45/01 и 59/03) Агенција за приватизацију закључила је уговор о продаји друштвеног капитала путем јавног тендера субјекта приватизације ДП „Фабрика уља“ Крушевац са купцем АА П/2 Ов .../... од 20.07.2004. године, а предмет приватизације било је 70% друштвеног капитала наведеног субјекта, који уговор је раскинут, јер купац није испунио уговорну обавезу, а над субјектом приватизације отворен је стечајни поступак.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су на основу члана 22. ставови 1. и 2. и члана 31. ставови 1., 2. и 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, као и члана 1. став 1. Протокола 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, закључили да је за тужиоца настала имовинска штета због немогућности да наплати утврђено потраживање у стечајном поступку над дужником

„Фабрика уља“ АД Крушевац у стечају, што представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58. Устава Републике Србије, те је тужена одговорна за обештећење тужиоца због неизвршавања судских одлука донетих против предузећа са већинским друштвеним капиталом и за неефикасност спровођења стечајног поступка, пошто тужиочево право на суђење у разумном року није поштовано. Поступак стечаја, који је хитан још увек није завршен, због чега је и утврђено да је тужиоцу у стечајном поступку повређено право на суђење у разумном року. Како органи тужене државе нису предузели неопходне мере да омогуће наплату признатог потраживања стечајног повериоца у стечајном поступку покренутим над стечајним дужником са већинским друштвеним капиталом постоји одговорност тужене предвиђена чланом 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Према наведеној одредби одговорност тужене Републике Србије је објективна, а нису утврђени пропусти тужиоца, услед чега би тужена могла бити у потпуности или делимично ослобођена од одговорности. При томе, имали су у виду да се објективна одговорност Републике Србије за штету због немогућности намирења потраживања конституише не само због немогућности намирења потраживања досуђених правноснажном судском одлуком, већ и утврђеним одлукама стечајних органа, а у конкретном случају закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Краљеву Ст 17/15 од 29.03.2016. године потраживање тужиоца признато у трећем исплатном реду решењем пријављено на основу пресуде истог суда П 1056/13 од 21.01.2014. године у укупном износу од 4.759.250,01 динар, које до данас није намирено.

Врховни суд налази да је побијаном одлуком погрешно примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев тужиоца за накнаду имовинске штете у висини признатог, а неисплаћеног потраживања, тужиоца према стечајном дужнику „Фабрика уља“ а.д. Крушевац - у стечају у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Краљеву у предмету Ст 17/15, нашта се основано указује ревизијом тужене.

Наиме, иако је решењем Привредног суда у Краљеву Ст 1596/20 од 30.10.2020. године, утврђено да је тужиоцу у предмету Привредног суда у Краљеву Ст 17/2015 повређено право на суђење у разумном року, уз налог стечајном судији да у року од четири месеца предузме све мере и радње како би се стечајни поступак окончао у најкраћем, тужилац није доказао да је услед повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Краљеву Ст 17/15 претпео имовинску штету и да је она последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка. Тужилац је након доношења пресуде Привредног суда у Краљеву П 1056/13 од 21.01.2014. године којом је утврђено потраживање тужиоца према „Фабрика уља“ а.д. Крушевац- у реструктурирању, која је снабдевена клаузулом извршности, а пре покретања стечајног поступка над стечајним дужником, имао могућност да покрене поступак принудне наплате свог потраживања, што није учинио, нити је доказао да је у моменту отварања стечајног поступка над стечајним дужником и у моменту када му је утврђена повреда права на суђење у разумном року на рачуну стечајног дужника било средстава из којих би се могло исплатити његово потраживање, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку.

Имајући у виду наведено по оцени Врховног суда тужилац није доказао постојање узрочно-последичне везе између штете коју трпи (у висини признатог, а неисплаћеног потраживања) и неадекватног поступања суда у стечајном поступку у циљу намирања његовог потраживања, за коју штету изазвану повредом права на суђење у разумном року би била објективно одговорна тужена.

Поред наведеног, према одредбама материјалног права садржаних у члановима 32. став 1, 35. став 2. и 58. став 1. Устава Републике Србије, члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ” - Међународни уговори, бр. 9/2003, 5/2005, 7/2005, „Службени гласник РС - Међународни уговори”, бр. 12/2010, 10/2015), члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и чланова 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС”, бр. 40/15) тужена Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У конкретном случају ненамирено потраживање тужиоца није потраживање запосленог из радног односа према стечајном дужнику, већ комерцијално потраживање из односа два привредна субјекта, за чију наплату тужена не може бити одговорна, имајући у виду све околности утврђене у овом поступку, нарочито понашање тужиоца који је имао извршну пресуду, а није покренуо поступак за наплату свог потраживања пре него што је „Фабрика уља“ отишла у стечај.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају потребни трошкови целог поступка, опредељено тражени по врсти и висини, за радње предузете преко јавног правобраниоца (члан 162. ЗПП), и то: састава одговора на тужбу 22.500,00 динара, састав жалбе 45.000,00 динара, састав ревизије 45.000,00 динара динара, према важећој Адвокатској тарифи („Службени гласник РС“, бр.121/12 и 37/21), збо чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић